

Trauma is te doorbreken

De dood mag ons leven niet beheersen. Dat is de boodschap van Hella de Jonge. Ze beschrijft dat in haar boek *Los van de wereld*, dat in februari van dit jaar verscheen. Ze vertelt hier vanavond over in Porgy en Bess in Terneuzen. Echtgenoot Freek de Jonge draagt toepasselijke poëzie voor. Na de pauze brengen zij samen met gitarist Cok van Vuuren enkele gedichten op muziek.

Eigenlijk heeft Hella de Jonge een dubbele boodschap. In haar boek beschrijft zij het verlies van haar zoontje, dat inmiddels 32 jaar geleden, en slechts drie maanden oud, is overleden. „Die ervaring heeft mij gevormd tot degene die ik nu ben. Ik ben daar blij mee, zie hem als een gift”, zegt ze achteraf.

Ook in het boek *Door de knieën* van Freek wordt die traumatische ervaring beschreven. Twee jaar geleden hield hij er een lezing over in Porgy en Bess. Nu is het haar beurt.

„Terneuzen heeft een verleden voor Freek. Hij trad indertijd op met Neerlands Hoop in Porgy en Bess en heeft er altijd veel lol gehad. Ik bleef toen thuis, bij de kinderen. Daarom is het leuk er ook eens naar toe te gaan.”

Hella de Jonge beschrijft verder welke invloed de traumatische oorlogservaringen van haar ouders hebben gehad op haar eigen leven. Haar ouders hadden bijna niets en niemand over. Kinderen krijgen werd hun manier om de gaten in hun familielevens te dichten. Haar vader,

Hella de Jonge vertelt over haar boek en speelt viool.

foto Vincent Mentzel

tektschrijver Eli Asser, was succesrijk in het Amsterdamse artiestenmilieu, maar achter de voordeur beheerste de dood het gezinsleven. Als Hella jaren la-

ter een kind verliest, merkt ze dat in de ogen van haar ouders niets opweegt tegen het door hen ervaren leed van de oorlog. Op de begrafenis van haar moe-

der komen de spanningen die in het gezin hebben gesluimerd tot een uitbarsting.

„Het is een heftig boek, waarin ik beschrijf hoe je met de dood omgaat. Mijn ouders waren oorlogsslachtoffers. Ze moesten kinderen opvoeden, maar waren daartoe niet in staat. Ik heb geprobeerd duidelijk te maken wat de gevolgen zijn als je mensen vijf jaar geen bestaansrecht geeft, welke invloed dat heeft op hun kinderen.”

Traumatisch

De gevolgen zijn volgens haar traumatisch. „Maar ik heb ook aangetoond dat je trauma's kunt doorbreken, dat je er niet in moet blijven zitten.”

Freek leest vanavond enkele gedichten voor. Samen met gitarist Cok van Vuuren brengt het echtpaar enkele gedichten die op muziek zijn gezet. „Daarbij speel ik viool als ik daartoe in staat ben. De lezing is namelijk heel emotioneel, aangrijpend.” Het slotlied wordt *Wees niet bang*, geschreven door Henk Hofstede van The Nits. Er bestaat ook een versie van Robert Jan Stips. „Misschien doen wij die ook”, zegt Hella de Jonge. Haar boek *Los van de wereld* is inmiddels toe aan de vierde druk. Er zijn nu 14.000 exemplaren van verkocht. „Ik beschouwde mijn missie al geslaagd, als ik drie mensen had kunnen bereiken”, zegt ze tevreden.

Hella werkt al 25 jaar mee aan de shows van Freek, maakt kleding en decors, verzorgt het licht en speelt af en toe viool op toneel. „Freek heeft eens gezegd: 'Als we 65 zijn, gaan we samen kluchten spelen.' Hij is nu 62 en ik ben 56. We zijn er bijna aan toe.”

Hans Tabbers

Hella de Jonge met Freek de Jonge en Cok van Vuuren, vanavond in Porgy en Bess. Aanvang 20.15 uur.